

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

כתובות כ

עניין: האי שהדותא עד שיתין שנין מידכר

גמ' יבמות עח:

שאלו את רבי אליעזר ממוזרת לאחר עשרה דרי מהו אמר להם מי יתן לי דור שלישי ואמחרנו אלמא קסבר ממוזרא לא חי וכן אמר רב הונא ממוזרא לא חי והא אנן תנן ממוזרין אסורין ואיסורין איסור עולם אמר רבי זירא לדידי מפרשא לי מיניה דרב יהודה דידיע חי דלא ידיע לא חי דידיע ולא ידיע עד תלתא דרי חי טפי לא חי ההוא דהוי בשבבותיה דר' אמי

ירושלמי יבמות פ"ח ה"ג

אפילו מיד. בלבד מעשירי ולמעלן. שאלו את ר' אליעזר דור אחד עשר שבממזר מהו. אמר להן הביאו לי דור שלישי ואני מטהרו. ומה טעמא דר' אליעזר דלא הוה. אתיין דר' ליעזר כר' חנינה דאמר ר' חנינה אחת לששים ולשבעים שנה הקב"ה מביא דבר בעולם ומכלה ממוזריהו ונוטל את הכשירין עמהן שלא לפרסם את חטאייהו.

ספר חסידים

ריג יש הריגת דבר או חרב שלא נגזר אלא לכלות הממזרים וכדי שלא לביישם שאם לא ימותו רק הממזרים היה נודע והיתה המשפחה מתביישת מפני

מקור חסד לרבי ראובן מרגליות

ריג. [א] חסר הסיום וצ"ל לכן נוטל הכשרים עמהם, ומקורו בירושלמי יבמות פ"ח ה"ג אחת לששים או לשבעים שנה דבר בא לכלות וכו'. וזהו שעד שיתין שנין מידכר אינש כתובות כ' ע"ב וע' תוי"ט ב"ב פ"ב מ"ד ד"ה לא יסמוך (וע' מכות ז' ע"א סנהדרין ההורגת וכו' אחת לשבעים שנה כו' או דילמא לאו אורח ארעא וכו'. שר"ל מיתת הנידון היא למען ישמעו ויראו לכן לפני כלות העשיריה השביעית מותר לחתוך הדין על החייב אחר דלא מדכרי כבר מהדין הקודם, ועיין באהלות פט"ז מ"ב ישנה ששים שנה כו', וכוזהר וארא כ"ז ב חד לשבעין שנין עבדינן ליה כדין בגין דלא יטשטש כו', ושם פ' בא ל"ד ב), ולאשר הדבר מכלה אותם כי היכי דלא ליטמעו בקהל ישראל עד שיתין שנין דמדכרי שהוא ממזר אין לחוש דליטמעו (ושאינו ידוע בלא"ה אינו חי ע' יבמות ע"ה ב) ואך אח"כ דלא מדכרי עוד בעשיריה זו דבר בא ומכלה אותם (ויש לשלב זה עם אמרם בכריתות ו' ע"ב אחת לששים או לשבעים שנה היתה באה של שריים לחצאין ונודע שהקטורת היא לעצור המגיפה ואכמ"ל) ונוטל הכשרים עמהם שלא לבייש המשפחה ע' קדושין ע"א א, וזהו מקור מנהג סעודת שבעים דהוי כסעודת הודאה לפי שודאי היה דבר בשבבותיה בימיו וניצל. [ב] ע' זהר פנחס ר"ח א בר נש דיתבי בקרתא דיתבין

מרגניתא דר"ב לרבי ברוך פרנקל-תאומים

בפ' וילחק בן ששים שנה בלדת אוחס. לכאורה קשה מאי צא הכתוב. ללמדנו צא שהי בן ששים שנה בלדת אוחס. ונראה דכוונת הפסוק צא לסחור דברי ליאני הדור שאמרו מאצימלך נתעצרה שרה ע"ד שפרש"י בפסוק חזרהם הוליד את ילחק לפי שכיו ליאני הדור אומרים וכו' ע"ש. דליתא (צירושלמי סוטה פ"א ה"ב) אנדרלמוסיה צאה לעולם אחד לששים שנה לבלות ממזרים ולכאורה חיימא למכ דוקא אחד לס' שנה, ואפשר ע"פ דליתא ציבנות (דף ע"ח ע"ב) דממזר ידוע חי דלא ידוע לא חי ובכתובות (דף כ' ע"ב) כהי סכודתא עה שיתין שנין מדכר טפי לא מדכר כו' ע"ש ומס' שנים והלאה יכול להיות ממזר דלא ידוע ויתחתנו עמו מש"ב צאה אנדרלמוסיה לבלות. וזה כוונת הפסוק וילחק בן ששים שנה ח"כ ראייה הוא דאינו ממזר. ולמ"ד דממזר אינו מוליד ואינו ריך לבלותו אף שהוא ממזר דלא ידוע ח"כ אינו ראייה מזה דלאו ממזר הוא לכך מדויק הכתוב שהיה בן ששים שנה בלדת אוחס ח"כ בין למ"ד דממזר אינו חי ובין למ"ד דממזר אינו מוליד ראי' הוא דאינו ממזר ח"ו ע"כ נסתר צא דברי ליאני הדור. [ועפמ"ש בשער המלך

שו"ת הרב"ז

לרבי בצלאל זאב שאפראן

קונטרס ילקוט החנוכי

נראה נכון לאמר בטעמא שהתורה מודיעה שהיה יצחק בן ששים שנה בלדת אוחס. עפ"י מאמרם (יבמות ע"ח ע"ב): "ממזר דידיע חי דלא ידיע לא חיי"א. ע"ש. ובס"ח סי' ת"ק. ובב"ש, אה"ע סי' א' סק"א. דממזר שאינו ידוע אינו מוליד. יעו"ש. והנה כבר אמרו חז"ל (כתובות כ' ע"ב) "ואיזו היא ישנה ששים שנה", פירש"י "שכבר נשתכח מן היודעים", ואמרו עוד (שם) "האי שהדותא עד שיתין שנין מידכר טפי לא מידכר" יעו"ש. מצינו למידן כי ממזר יוכל להוליד עד ששים שנה כי רק עד אז מידכר מלתא, אבל יותר מששים שנה לא יחיה כי אז כבר נשתכח הדבר מן היודעים. והנה ידוע מה שהיו ליציני הדור אומרים שמאבימלך נתעברה שרה, לכן בא נתן התורה להסיר מעליו לזות שפתים באמרו "ויצחק בן ששים שנה בלדת אוחס" - ועיני כל יראו איך הגיע לשנות הששים להוליד בנים ולא ידברו עוד על צדיק עתק, והכל יעידון ויגידון כי אברהם הוליד את יצחק!

